ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
28 Μαρτίου 1985 *

Στην υπόθεση 275/83,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το νομικό της σύμβουλο Joseph Griesmar, επικουρούμενο από τον Francis Herbert, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής υπηρεσίας της, κτίριο Jean Monnet,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπούμενου από τον υπουργό εξωτερικών σχέσεων (πληρεξούσιος: Robert Hoebaer, διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας με Αναπτυσσόμενες Χώρες), με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία του Βελγίου, 4, rue des Girondins,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο τη διαπίστωση ότι το Βασίλειο του Βελγίου, προβαίνοντας σε κρατήσεις εισφορών επί των κατά νόμο οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος, λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου και επί των συντάξεων επιζώντων εις βάρος κοινοτικών υπηκόων που κατοικούν σε κράτος διαφορετικό από το Βέλγιο, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73) και από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco και Κ. Κακούρη, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, U. Everling, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: P. Heim

**

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

** Μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Φεβρουαρίου 1985.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Δεκεμβρίου 1983, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητείται να διαπιστωθεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73) και από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71, όπως διατυπώθηκε στον κανονισμό 2864/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 227), ορίζει τα εξής:

« Ο φορέας κράτους μέλους που οφείλει την καταβολή συντάξεως, αν η ισχύουσα γι' αυτόν νομοθεσία προβλέπει κρατήσεις εισφορών εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως για την κάλυψη των παροχών ασθενείας και μητρότητος, εξουσιοδοτείται να προβαίνει στις κρατήσεις αυτές, υπολογιζόμενες σύμφωνα με την εν λόγω νομοθεσία επί του ποσού της οφειλομένης παρ' αυτού συντάξεως, κατά το μέτρο που οι καταβαλλόμενες δυνάμει των άρθρων 27, 28, 28α, 29, 31 και 32 παροχές βαρύνουν φορέα του προαναφερθέντος κράτους μέλους ».

3 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι τέτοιες κρατήσεις επί συντάξεων μπορούν να διενεργούνται από φορέα κράτους μέλους μόνο εις βάρος δικαιούχων κοινωνικής ασφαλίσεως, οι οποίοι σε αντιστάθμισμα απολαύουν παροχών λόγω ασθενείας και μητρότητας εκ μέρους του φορέα αυτού του κράτους μέλους που είναι αρμόδιος για τις εν λόγω παροχές. Απεναντίας, τέτοιες κρατήσεις δεν μπορούν να διενεργούνται όταν οι εν λόγω παροχές δεν βαρύνουν φορέα αυτού του κράτους μέλους. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση δικαιούχων κοινωνικής ασφαλίσεως που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους και, λόγω του ότι κατοικούν εκεί, απολαύουν παροχών του αρμόδιου φορέα του τελευταίου αυτού κράτους μέλους δυνάμει των άρθρων 27 έως 32 του κανονισμού 1408/71.

4 Με την παρούσα προσφυγή, η Επιτροπή ζητεί να διαπιστωθεί ότι η βελγική νομοθεσία αντιβαίνει προς το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71 για το λόγο ότι προβλέπει κρατήσεις εισφορών, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, επίσης στην περίπτωση κατά την οποία οι οικείοι δικαιούχοι κοινωνικής ασφαλίσεως κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το Βέλγιο και για το λόγο αυτό απολαύουν παροχών των φορέων αυτού του κράτους μέλους.

5 Η επίμαχη βελγική νομοθεσία, δηλαδή το άρθρο 121, παράγραφος 10, του νόμου της 9ης Αυγούστου 1963 περί εισαγωγής και οργανώσεως συστήματος υποχρεωτικής ασφαλίσεως κατά ασθενείας και αναπηρίας (Moniteur belge της 1ης και 2ας Νοεμβρίου 1963, σ. 10555), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 161 του νόμου της 8ης Αυγούστου 1980 περί των προτάσεων όσον αφορά τον προϋπολογισμό 1979/80 (Moniteur belge της 15ης Αυγούστου 1980, σ. 9463), ορίζει ότι από 1ης Οκτωβρίου 1980 διενεργείται

« κράτηση... επί των κατά νόμο οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος, λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου και επί των συντάξεων επιζώντων ή επί κάθε άλλης παροχής που αναπληρώνει ή συμπληρώνει τις ανωτέρω συντάξεις ...

Η κράτηση διενεργείται κατά την καταβολή της συντάξεως ή της παροχής από τον οφειλέτη οργανισμό που φέρει την αστική ευθύνη. Ο οργανισμός αυτός καταβάλλει το ποσό της κρατήσεως στο Institut national d'assurance maladie-invalidité (εθνικό ίδρυμα ασφαλίσεως κατά ασθενείας-αναπηρίας) κατά το μήνα που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία διενεργήθηκε η κράτηση ».

6 Η βελγική κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι οι ανωτέρω διατάξεις ισχύουν επίσης για τους δικαιούχους κοινωνικής ασφαλίσεως που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το Βέλγιο και ότι, στο μέτρο αυτό, αντιβαίνουν προς το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71. Χωρίς να προβεί σε ρητή δήλωση, η βελγική κυβέρνηση ανέφερε ότι είχε την πρόθεση να λάβει μέτρα για να συμμορφωθεί προς το κοινοτικό δίκαιο.

7 Ειδικότερα, η βελγική κυβέρνηση αναφέρει ότι είχε καταρχάς την πρόθεση να τροποποιήσει την επίμαχη νομοθεσία με τη λήψη κανονιστικών μέτρων, βάσει του νόμου της 6ης Ιουλίου 1983 που παρέχει ορισμένες ειδικές εξουσίες στο Βασιλέα. Η διαδι-

κασία αυτή εγκαταλείφθηκε πάντως, αφού διαπιστώθηκε ότι οι αναγκαίες τροποποιήσεις έβαιναν πέρα από το πλαίσιο του ανωτέρω νόμου. Η κυβέρνηση αποφάσισε κατόπιν να προσαρμόσει την εθνική νομοθεσία προς το κοινοτικό δίκαιο κατά δύο τρόπους: αφενός, προέβλεψε να δοθεί εντολή στους οφειλέτες των συντάξεων οργανισμούς να μη διενεργούν πλέον τις εν λόγω κρατήσεις όσον αφορά τους δικαιούχους κοινωνικής ασφαλίσεως που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος. Αφετέρου, έπρεπε να κατατεθεί επειγόντως νομοσχέδιο που θα παρείχε στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα τη δυνατότητα να ζητήσουν, κατά παρέκκλιση από τον κανόνα της τριετούς παραγραφής επί θεμάτων κοινωνικής ασφαλίσεως, την απόδοση των κρατήσεων που διενεργήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 33 του κανονισμού 1408/71 από 1ης Οκτωβρίου 1980, ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος των επίμαχων διατάξεων.

8 Από τις ίδιες τις παρατήσεις της βελγικής κυβερνήσεως προκύπτει ότι η εν λόγω νομοθεσία, όπως ισχύει σήμερα, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου.

9 Η βελγική κυβέρνηση δικαιολογεί την καθυστέρηση συμμορφώσεως προς τις διατάξεις του άρθρου 33 του κανονισμού 1408/71 με τις δυσχέρειες στις οποίες προσέκρουσε τόσο όσον αφορά την επιλογή όσο και την επεξεργασία πρόσφορων μέτρων.

10 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί διατάξεις, την ακολουθούμενη πρακτική ή καταστάσεις της εσωτερικής εννόμου τάξεώς του για να δικαιολογήσει τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κοινοτική ρύθμιση.

11 Για τους λόγους αυτούς, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, προβαίνοντας σε κρατήσεις εισφορών επί των κατά νόμο οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος, λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου και επί των συντάξεων επιζώντων εις βάρος κοινοτικών υπηκόων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

12 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα· επειδή το καθού ηττήθη, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Το Βασίλειο του Βελγίου, προβαίνοντας σε κρατήσεις εισφορών επί των κατά νόμο οφειλομένων συντάξεων λόγω γήρατος, λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου και επί των συντάξεων επιζώντων εις βάρος κοινοτικών υπηκόων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

Mackenzie Stuart Bosco Κακούρης

Koopmans Everling Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Μαρτίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart